

Nr 83.

Av herr **Pauli**, om anslag till anordnande genom infödd lärare av undervisning i franska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter.

Undervisningen i främmande levande språk vid läroverk samt vid kommunala och enskilda skolor genom infödda lärare har hittills, med få undantag, meddelats endast i tyska och engelska. Vid upprepade tillfällen ha emellertid under de gångna åren ämneskonferenserna vid olika läroverk till skolöverstyrelsen inkommit med framställningar om liknande undervisning i franska, och dessa ha i några fall av Kungl. Maj:t beviljats. Så beviljades under vårterminen 1929 anslag till kurser i franska av infödd lärare vid högre allmänna läroverket i Västerås, högre realläroverket i Göteborg och statens provskola, nya elementarskolan i Stockholm. Om sålunda redan förut assistentundervisning i franska varit önskvärd, så synes den, som skolöverstyrelsen framhåller i sin förnyade framställning om saken till Kungl. Maj:t, numera vara *nödvändig* på grund av den förändrade ställning, franskan erhållit vid våra skolor genom de nya undervisningsplanerna för läroverken. Ifrågavarande undervisningsplaner giva nämligen åt franskan ett vida större utrymme än i föregående läroplaner varit tillmätt för detta språk. Sålunda är franskan numera obligatoriskt ämne i realskolan för de lärjungar, som skola fortsätta på gymnasiet. Vidare påbörjas studiet av ämnet å gymnasiet numera redan i lägsta ringen, och skriftliga översättningsövningar i franska komma att i vissa av läroverkens klasser införas i samma utsträckning som i övriga främmande språk. Franska kan dessutom i vissa fall bli s. k. kärnämne, och läsningen av fransk litteratur kommer att i fortsättningen få ett större omfång än vad som tidigare varit möjligt. I lämplig utsträckning skola åt lärjungarna lämnas anvisningar beträffande litteraturläsning på egen hand.

Av det anförda framgår, att undervisningen i franska vid våra skolor numera kommer att arbeta under helt andra förutsättningar än under de gångna decennierna samt för den skull i fråga om planläggningen bör ställas i jämbredd med undervisningen i de övriga främmande levande språken. Då de infödda lärarna i såväl tyska som engelska visat sig göra en synnerligen gagnande insats, särskilt i fråga om inriktningen av undervisningen på det i egentlig mening levande språket, talspråket, och då en liknande anordning även för franskans vidkommande säkerligen skulle få samma stora betydelse, har skolöverstyrelsen båda de senaste åren föreslagit, att undervisningen i franska måtte i nu

berörda avseende likställas med undervisningen i de övriga främmande levande språken, och har för anordnande av assistentundervisning i franska vid statsläroverk, kommunala och enskilda skolor begärt ett anslag av femtusen kronor.

Departementschefen förklarade sig i fjolårets statsverksproposition finna vissa skäl tala för bifall till överstyrelsens ovannämnda framställning men ansåg sig dock tills vidare förhindrad att tillstyrka bifall till densamma. I årets statsverksproposition förklarar han sig likaledes "förhindrad att nu tillstyrka bifall".

Sedan de ovannämnda nya kursplanerna från och med höstterminen 1929 trätt i tillämpning, läses numera franska i alla de fem högsta klasserna i läroverken. Det måste därför anses beklagligt, att departementschefen ännu icke ansett tiden vara inne att bereda möjlighet till assistentundervisning i detta språk likaväl som i de två andra kulturspråken. Detta så mycket mera som franskans uttal och fraseologi torde bereda betydligt större svårigheter för svensk skolgång än exempelvis tyskans, och en infödd lärares biträde följaktligen är betydligt mera av behovet påkallat i fråga om det förra språket än i fråga om det senare. De upprepade framställningar om anslag till sådan assistentundervisning, vilka, som redan nämnts, under de senaste åren ingått till skolöverstyrelsen från olika läroverk, visa ju också att detta behov gör sig starkt gällande. Jag har därför ansett mig böra även i år genom motion för riksdagen framlägga skolöverstyrelsens beaktansvärda förslag i ämnet.

Vad arvodets storlek beträffar, är jag visserligen i likhet med skolöverstyrelsen av den mening, att arvodet för såväl de nuvarande som den föreslagne assistenten skäligen borde utgå med något högre belopp än det för de två förstnämnda hittills stadgade; men då Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna för närvarande förorda den av överstyrelsen föreslagna höjningen, tillåter jag mig i fråga om den här föreslagne nye assistenten i franska föreslå samma avlöning, som gäller för de två vid läroverken redan förut anställda infödda språklärarna.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen för anordnande genom infödd lärare av undervisning i franska vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter måtte för budgetåret 1930—1931 anvisa ett extra anslag av kronor 3,500.

Stockholm den 20 januari 1930.

Ivan Pauli.